

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 2 (34)

спецвипуск до

Всеукраїнського фестивалю науки

*«Наукові виміри освітнього середовища сучасних
коледжів»*

Вінниця – 2020

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу

ВИПУСК № 2 (34)

Свідцтво про державну реєстрацію

друкованого засобу масової інформації

Серія ВЦ № 1065-423-ПР від 24 грудня 2019 року

Журнал

(науково-виробничий, навчальний, довідковий)

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, російська, англійська, німецька

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року

Номер затверджено на засіданні науково-методичної ради

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Протокол № 4 від 18 травня 2020 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Заболотний В.Ф., д.філ.н. Войцехівська Н.К., д.філ.н., проф. Слободинська Т.С., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В., к.мист-ства Іскра С.І., к.пед.н. Головська І.В., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Луцинкевич Л.А., Царик А.П.

Відповідальність за зміст статей несуть автори

Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу/[ред.кол.: Войцехівський К.Ф. (гол.ред) та інші]. – Вінниця: Вінницька міська друкарня, 2020. – Випуск 2(34). – 148с.

© КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», 2020

З М І С Т

С Л О В О Р Е Д А К Т О Р А

МАРЦЕНЮК О.Г., РУДА Т.В.

Видавнича діяльність Комунального закладу вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»5

П Е Д А Г О Г І К А О С О Б И С Т О С Т І У В И М І Р А Х П Е Д А Г О Г І Ч Н О Ї М А Й С Т Е Р Н О С Т І

БАРЩЕВСЬКА І.В

Особливості діагностики та педагогічного супроводу дітей із синдромом Аспергера....11

УКРАЇНЕЦЬ І. М.

Гурткова робота як складова частина науково-дослідницької роботи студентів13

НЕНЧИНСЬКА Л.В., ТУРЛЮК С.В.

А на вечорницях дівки-чарівниці. Потоковий виховний захід «Андріївські вечорниці на сучасний лад»16

МАЗУР Т.А.

Виховна година на тему: «Традиції чаювання в різних країнах світу».....22

ОМЕЛЯНЧИК Т.Г., НЕНЧИНСЬКА Л.В.,

Художнє розв'язання Остапом Вишнею одвічних проблем людини та природи, людини та пам'яті, людини та вічності буття, людини та землі, на якій вона живе29

РОМАНУХА Ю.В

Калейдоскоп виховної роботи34

О С В І Т Н І І Н Н О В А Ц І Ї : П Е Д А Г О Г І К А , П С И Х О Л О Г І Я , М Е Т О Д И К А В И К Л А Д А Н Н Я

БЕРЕЗІЙ ІННА

Сучасний вихователь-методист закладу дошкільної освіти38

ВЕГЕРУК ІРИНА

Методика формування іншомовної лексичної компетентності учнів41

ГОРЕЦЬКА ДІАНА, ГРИГОРЯН АЛІНА

Сучасні підходи до формування естетичної компетентності молодших школярів на уроках музичного мистецтва.....46

ЗАТКОВСЬКА МАРІЯ

Проблема організації естетично-творчої діяльності школярів50

ІЩУК ОКСАНА

Особливості організації діагностики потенційно обдарованих дітей55

КУПРЯШОВА ТАЇСІЯ

Використання інтерактивних методів навчання на уроках англійської мови60

ЛАУТА ЛЮДМИЛА

Засоби досягнення результативності у навчанні англійській мові63

ЛЕЛЕКА АНАСТАСІЯ

Використання різних видів наочності в процесі формування мовної компетентності учнів.....67

МАРТИНЮК ОЛЬГА

Діагностика мотиваційного компоненту навчальної діяльності молодших школярів71

МЕЛЬНИК АНАСТАСІЯ

Розвиток образного мислення школярів засобами музичного мистецтва76

ПАВЛОВА ОЛЕКСАНДРА

Психолого-педагогічні особливості взаємодії вчителів та батьків з дітьми підліткового віку81

РИЖУК ГАННА

Формування екологічної свідомості дошкільників засобами природи за В.О. Сухомлинським85

СЛИВА АННА

Використання інформаційно-комунікативних технологій для формування екологічної культури здобувачів дошкільної освіти засобами народної педагогіки89

КНИШ ОЛЬГА

Диференційований підхід у навчанні93

ТКАЧУК ВАЛЕРІЯ

Комплекс вправ для формування іншомовної монологічної компетентності учнів95

ФЕЄР ВІТАЛІЯ

Методика використання інтерактивної дошки «Smart Board» на уроках англійської мови100

ХОМЕНКО СВІТЛАНА

Формування мовленнєвих компетентностей дітей дошкільного віку в процесі ознайомлення з українськими прислів'ями та приказками103

МОВА, КУЛЬТУРА ТА ПЕРЕКЛАД У ДОСЛІДЖЕННЯХ
МОЛОДИХ УЧЕНИХ

НЕНЧИНСЬКА ТЕТЯНА, ДУДКЕВИЧ ІВАН

Міжмовні омоніми108

ЗАБЛОЦЬКА АНЖЕЛІКА

Extension in Lexis of Modern English111

ЗАРІЧАНСЬКА ОЛЬГА, КИРИЛОВСЬКА ЛЕНА

Місце іншомовних запозичень в словниковому складі англійської мови114

МАРТИНЮК ЮЛІЯ

American English in Belles-Lettres119

МІХАЙЛОВА ДІМІТРІЙКА, ТРОФІМЧУК ЄЛІЗАВЕТА

Скорочення у сучасних англомовних ЗМІ: особливості їх використання у пресі та труднощі їх перекладу123

РЕМЕНЯК СОФІЯ, КУЛИК АНЖЕЛІКА

Варваризми в сучасній українській мові127

БАЛИК ТЕТЯНА

Providing Feedback at the English Lesson133

ДУБРОВІНА ОЛЬГА

Indian English and the Linguistic Situation in India136

ФЕЄР ВІТАЛІЯ

English as the Language of International Communication139

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Максимюк С. П. Педагогіка: Навчальний посібник. - К.: Кондор, 2009. - 670 с.
2. Педагогіка: Навчальний посібник/ В. М. Галузьяк, М. І. Сметанський, В. І. Шахов. - 2-е вид., випр. і доп. - Вінниця: "Книга-Вега", 2003. - 416 с.
3. Шейко В.М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. - 5-те вид., стер. - К.: Знання, 2006. - 307 с.

*Стаття надійшла до редакції
18.01.20*

**А НА ВЕЧОРНИЦЯХ ДІВКИ-ЧАРІВНИЦІ
ПОТОКОВИЙ ВИХОВНИЙ ЗАХІД
«АНДРІЇВСЬКІ ВЕЧОРНИЦІ НА СУЧАСНИЙ ЛАД»**

УДК 37.091.33: 792.026: 39

НЕНЧИНСЬКА Л.В.

*спеціаліст вищої категорії, викладач кафедри української філології
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»*

ТУРЛЮК С.В.

*спеціаліст вищої категорії, викладач-методист
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»*

(Святково прибрано зала. Звучить пісня «Як у нас на Україні». Виходять ведучі.).

Ведуча1: Україно! Чарівна моя, ненько, найкращий куточку землі, солов'їна пісню! Ти прекрасна, але найбільше твоя багатство – народ. Народ чесний, трудолюбивий, нескорений, міцний як граніт, співучий, дзвінкоголосий.

Ведуча2: Україна... Рідний край... Золота, чарівна сторона. Скільки ніжних, лагідних слів придумали люди, щоб висловити свою любов до краю, де народились.

Ведуча1: З давніх-давен линули по світу слова про Україну, про щирий і працьовитий народ. Наша Україна славиться традиційними святами та обрядами. Кожен, хто не черствіє душею, хто сповнений любові, доброти до української спадщини повертається до традицій свого народу.

Ведуча 2: У глибину століть сягає наша історія. Пізнати історію рідного краю допомагають нам і книги, і самобутня народна творчість: мелодійні пісні, цікаві звичаї, фантастичні народні казки.

Ведуча1: Отже, сьогодні ми з вами через призму сучасності поглянемо на минуле, щоб відчувати красу давніх звичаїв і обрядів, станемо учасниками одного з чудових свят української молоді.

Ведуча 2: Адже сьогодні ми зібралися на Андріївські вечорниці!

Ведуча 1: Вечір напередодні свята Андрія вважався чарівним, а ніч – доленосою. Цієї ночі кожен хотів дізнатися, яка доля його чекає цього року. Існувало багато парубочих ворожін, але ще більше було, звичайно, дівочих ворожін.

Ведуча 2: Ці ворожіння добрі, вони не несуть у собі нічого лихого: ніяких наговорів, ніяких чар, вони чисті, адже люди у природи просять кращої долі й прагнуть дізнатися, що ж їх чекає у майбутньому.

Ведуча 1: Молодь цієї ночі спати не лягала, – адже це була своєрідна українська карнавальна ніч. Це була ота єдина ніч протягом року, коли дозволялися різні парубочі жарти та витівки.

Ведуча 2: От і сьогодні для Вас, шановні глядачі, усе найкраще – жарти та розваги наших предків, старовинні звичаї та сучасні пісні.

Разом: Запрошуємо вас на Андріївські вечорниці!

(Звучить музика, дівчата виходять, сідають, вишивають)

ПЕДАГОГІКА ОСОБИСТОСТІ У ВИМІРАХ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Господиня: Ну от, наче все готово. Скоро дівчата прийдуть, хлопці... Як подумаю коли ми діували, зачули де-небудь вечорниці, та гайда аж тини тріщали. Сходились всі... А весело було...

(Чути сміх, галас, пісню «Цвіте терен».)

Господиня: Заходьте дівчата, давно на вас чекаю.

1-дівчина. Добрий вечір господине, славна молодице, Чули, що у цій хаті, будуть вечорниці!

2-дівчина: Добрий вечір вашій хат! Уклін господині! Чи веселі вечорниці будуть у нас нині?

Господиня: Веселі, веселі.

3-дівчина: Аби щастя було в хаті, щоб усі були багаті.

4-дівчина: Аби було любо, мило аби всі були щасливі.

5-дівчина: Будем з вами добрі, щирі, то і будем жити в мирі.

6-дівчина: Тоді всім нам допоможе Матір світу – Мати Божа.

Господиня: Просимо, просимо. Поспішайте, дівчата, все приготувати, бо зараз хлопці прийдуть, треба щось повишивати, а іще їх чимось пригостити.

Дівчата: А ми ось пиріжків напекли.

Господиня: Напекли! Молодці. А я вареників наліпила *(дівчата співають).*

7-дівчина: Ой зваримо вареників,

Біленьких, смачненьких

Та й запросим до нас в гості

Парубків гарненьких.

Щоб вони разом із нами

Дружно працювали,

Ну, а наші вечорниці

Піснею стрічали.

(Дівчата розсідаяться.)

Господиня: Ну, що щебетухи, вмостились зручніше? Будьте як удома. Сьогодні вечір, у який мають здійснитися ваші мрії. Хочете знати свою долю, дівчатонька?

Дівчата: Так, хочемо!

Господиня: Бач, які бистрі й розумні! Гаразд! Хай буде по вашому, то може і я помолодію біля вас. Сьогодні будемо веселитись, співати, танцювати, хлопців частувати і хвалитись своєю працею. Ану, покажіть, що навишивали, нав'язали?

(Дівчата показують.)

1-дівчина: А я ось рушник вишила на щастя на долю.

(Всі дивляться говорять, який гарний.)

2-дівчина: А я мереживо нав'язала, щоб хату прикрасити.

3-дівчина: А Галина... Дивіться... Галина вишиванку вишила. Це кому така гарна?

4-дівчина: Чи не Івану?

5-дівчина: Чи Захару?

6-дівчина: А може Олександру?

(Галина соромиться. Дівчата сміються. Чути, що до хати хтось іде. Тупають ногами. У хату заходить дід.)

Дід: Добрий вечір, добрі люди. А що, пустите й мене на вечорниці?

Господиня: Заходьте, діду. Дівчата тут вареників наварили, пирогів напекли.

Дівчата: *(в один голос)* Заходьте, заходьте.

(Дід сідає на стільці.)

Господиня: Оце слава Богу, вже й хлопці ідуть, привітаємо їх веселою піснею.

Дмитро: Добрий вечір в Вашій хаті!

Артем: Щоб усі були багаті!

Софія: Та ні, тітонько, ще подивимось, чи гідні вони того.

Дмитро: Це котра з вас така хитра?

Софія: Це я така!

Дмитро: А звідки це тим така взялася?

Софія: Зі Слободи Дашковецької!

Дмитро: Не чув про таку.

Софія: А я тобі зараз розкажу. Їдеш прямо. Доїжджаєш до криниці, а там дві баби стоять. Одна пиріжки з горохом продає, а інша німа Ти в німої питаєш...

Дмитро: Та годі вже, дівчата, ці балачки розводити! Пускайте до хати!

ПЕДАГОГІКА ОСОБИСТОСТІ У ВИМІРАХ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

(Звучить українська народна пісня «Ой, дівчино, відчини».)

Хлопці:

Ой дівчино відчини (2 рази)

Своє й моє серденько звесели (2 рази)

Дівчата:

Ой не буду, відчинять (2 рази)

Бо ти будеш, серденько, жартувать (2рази)

Хлопці:

Ой не буду, не буду (2 рази)

Пожартую трішечки та й піду (2рази)

Дівчата: Не пустимо вас в хату, бо дуже вас багато.

Хлопці: Не пустите ... Не пустите, то підемо до інших дівчат.

(Пауза. Дівчата злякалися)

Господиня: Хлопці та куди ж ви? *(Хлопці вертаються).*

Хлопці: Дівчата ми з гостинцями прийшли!

(Поки хлопці всідаються, дід підходить до Улянки, намагається випрямити спину, підкручує вуса, грає до неї.)

Дід: Улясю, голубонько, дивлюся на тебе – душа завмирає: таки ти як квіточка. Мила, привітна. От тільки на мене геть оком не поведеш.

Уляна *(усміхаючись)* А чого це мені, діду на Вас дивиться? Хіба парубків не вистачає?

Дід *(засмутившись):* То я ж до тебе з усім серцем... *(намагається її обняти; вона вивертається від нього).*

(Звучить українська народна пісня «Ой, під вишнею».)

Ой, під вишнею, під черешнею

Стояв старий з молодю, як із ягодою (2 р.).

І просилася, і молилася:

«Пустити ж мене, старий діду, на вулицю погулять.» (2 р.)

«Я і сам не піду, і тебе не пущу,

Бо ти мене, старенького, та й покинеш на біду. (2 р.)

Куплю тобі хатку, та ще й сіножатку.

І ставок, і млинок, і вишневинський садок.» (2 р.)

«Ой, не хочу хатки та ще й сіножатки,

Ні ставка, ні млинка, ні вишневого садка. (2 р.)

«Ой, ти, старий дідуган, ти зігнувся, як дуга.

А я, молоденька, гуляти раденька!» (2 р.)

Дід: Уляночко, не вередуй. Я ж розумію: це ж ти так, для годиться. Треба ж людям показати, ніби заміж не хочеш за такого жениха. Та за мною ж всі дівки сохнуть! Я тобі й хусточку подарую. І червінців не пошкодую... *(Усе тулиться до дівчини, припадає коло неї.)*

(Дівчата сміються.)

(Улянка співає пісню «Я щаслива зроду».)

Я щаслива зроду. Маю гарну вроду.

Серце тане, як лід.

Хлопці за мною біжать юрбою,

Ще й влюбився дід!

Не ходи за мною, не топчи траву.

Я не доля твоя.

Хоч маєш хату й грошей багато,

Не буду твоя!

Не піду, не піду, я за тебе, діду.

Молодої не жди.

Старий, негожий, на чорта схожий,

Згинь та пропади!

(Проганяє діда з хати. Дає йому гарбуза. А тут до світлиці заходить Петро, парубок Улянчин.)

Петро: Добри вечір! А що це тут у вас, люди добрі, діється?

Улянка: Та це до мене, Петре, тут дід свататися приходив *(усміхається)*. От і висватав гарбуза. До Різдва кашу варити буде.

(Дівчата сміються. Петро обіймає Улянку за плечі і співає.)

Петро *(співає):*

І по той бік гора.

І по цей бік гора.

Хватить, мила, говорити:

Цілуватися пора.

(Закохані йдуть з хати.)

Господиня: Дівчата, давайте, поки хлопців нема, заспіваємо

(Дівчата співають.)

Господиня: Дівчата, а на чобіт поворожимо? Усі знають це ворожіння?

ПЕДАГОГІКА ОСОБИСТОСТІ У ВИМІРАХ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

(Дівчата розводять руками.)

Ворожіння 1. Перекидання чобота

Яна: Я знаю, бо минулого року ворожила. Кидаємо правий чобіт через ліве плече, ставши спиною до хати. Кидати треба так сильно, щоб через стріху перелетів. А тоді дивляться, у який бік чобіт носком показує, звідти й старостів слід чекати.

(Звучить весела музика, дівчата по черзі скидають правий чобіт, кидають його, а потім коментують.)

Марія: Мій кудись на Київ показує!

Альона: А мій – на Тернопіль!

Дарина: А мій, здається, – на Париж! (П.)

Альона: Ну а мій – на Лондон! Десь там моя доленька!

Господиня: Запам'ятовуйте! І звідти старостів чекайте!

Яна: А мій знову чомусь до хати носком повернувся!

Господиня: То він показує, що тобі ще рано заміж виходити, дома посидиш іще! Не сумуй! Ти ще ж молоденька!

(Дівчата починають взуватися; але одна з них згадує ще одне ворожіння на чоботи)

Ворожіння 2. Переставляння чобіт.

Яна: Дівчата, не взувайтесь! Ми ж іще чобіт не переставляли, щоб дізнатися, хто з нас найпершою заміж вийде!

Господиня: Твоя правда! Бачиш, ти згадала, а я вже й забула! Всі пам'ятають, як це ворожіння провести?

Дівчата: Так!

- Ні!

- Пам'ятаємо!

- Не знаємо!

Яна: Тож слухайте! Знову ж таки, беремо правий чобіт і ставимо по черзі один за одним. Чий перший за поріг переступить, та першою заміж вийде! Поворожимо?

Дівчата: Так! Звичайно!

(Звучить музика. Дівчата переставляють чоботи і радісно коментують.)

- Я перша заміж вийду!

- А я друга!

- А я третя!

Ворожіння 3. Ім'я судженого.

Господиня: Я думаю, що всі ви, мої любі, згоряєте від нетерпіння ще дізнатися й ім'я свого судженого! Чи не так?

Дівчата (разом): Так! Звичайно!

Світлана: Колись в українських селах дівчата виходили на перехрестя і запитували першого зустрічного чоловіка: «Дядьку, дядьку, як вас звуть?» Він називав своє ім'я, а дівчина знала, що так зватимуть її судженого. Ми на вулицю, мабуть, не підемо – а подзвонимо та й запитаємо.

(Звучить пісня, виходять Надя, Аня, Діана, Аліна, Віталіна)

Набирають номери телефону й ніби говорять)

Аня: Мого судженого Максимом зватимуть!

Надя: А мого – Миколою!

Діана: А мого – Петром!

Аліна: А мого – Андрієм!

Віталіна: А мого – Пантелеймоном!

Світлана: Нагадую, що у нас Андріївські вечорниці на сучасний лад, тому зараз запрошую до цього гадання дівчину, яка дуже хоче взнати ім'я свого судженого. Візьми, будь ласка, мобільний.

(Світлана запрошує одну дівчину, яка вмикає телефон в режим голосного зв'язку й комбінацією цифр, запропонованою із залу, телефонує, щоб дізнатися ім'я судженого)

Пісня

Ворожіння 4. Скринька.

(Виходять Ірина, Настя, Дарина)

Господиня: А не хочете дізнатися, хто за професією буде суджений?

Дівчата (разом): Хочемо! Хочемо!

Світлана: От і добре! Для цього ворожіння нам знадобиться скринька, хустка й кілька дрібних речей, я вже все вам приготувала.

ПЕДАГОГІКА ОСОБИСТОСТІ У ВИМІРАХ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

(Дівчата обступають стіл, на який ставиться скринька).

Світлана: Я поклала в скриньку декілька дрібничок: шматок заліза, а хто його витягне – чоловік тієї дівчини ковалем буде, колоски – хліборобом, шматочок дерева – столяром чи теслею, квітку чи стрічку – то ще не скоро сватів чекати, люстерко – не інакше, як великий ледащо. Не боїтеся поворожити?

Дівчата (разом): Ні! Поворожимо!

Світлана: Скриню я накриваю хусткою, а ви, дівчатонька, по черзі виймайте те, що доля підкаже. Отже, почали! Три – чотири!

(Звучить музика. Дівчата ворожать.

Дівчата вибирають картинки й відгадують те, що вибрали.)

Дівчина 1: А мені – шматок паперу!

Світлана: Буде наречений вчителем чи може офіс-менеджером!

Дівчина 2: А мені – зубний протез!

Світлана: Точно вийдеш заміж за зубного техника!

Дівчина 3: А мені – люстерко!

Світлана: А тобі гарне ледащо судилося!

Дівчина 4: А мені – стрічка!

Світлана: Не бути тобі цього року в парі!

Дівчина 5: А мені – шматочок хліба!

Світлана: В достатку проведеш сімейне життя.

Дівчина 6: А мені – хустинка попала.

Світлана: Незабаром вийдеш заміж.

(Світлана пропонує долучитися до гадання дівчаткам, які сидять у залі. Звучить музика, виходять Крістіна, Надя, Аня, Дарина, Катя)

Надя: Я мені бабуса розповідала, що вони, коли ворожили на Андрія, то вибігали на подвір'я, ставали біля плоту та рахували кілки, промовляючи: «Молодець – старець». Останній кілок обов'язково оглядали. Якщо кілок тоненький і рівенький, то тій дівчині випаде хлопець молоденький; а коли кривий і товстий, то такий і хлопець буде; а якщо кілок з товстою корою, то суджений буде

багатий, грошовитий та з бородою. Це була найвеселіша ворожба. Дівчата одна з одної кепкували, жартували... Вірили – не вірили, а все ж трішки хвилювалися, бо всім хотілося заміж за молодого парубка.

Крістіна: А я знаю ще таке гадання: на аркушах паперу ім'я хлопців писали, потім перемішували їх, у шапку клали і собі «хлопця вибирали». Нумо, дівчаточка, напишіть імена хлопців, а ми їх перемішаємо й у шапку покладемо, а потім по черзі будемо витягувати. *(Дівчата пишуть на листочках імена, скручують й кидають у шапку, а потім по черзі витягують).*

Аня: А мені прабабуса розповідала таке: виходили дівчата одна за одною на подвір'я і примовляли:

О Святий, добрий Андрію,

Я лишень на Тебе маю надію!

Дуже хочу знати,

Звідки нареченого маю виглядати?

Так промовляла тричі і чекала на гавкіт собаки. З якої сторони пес загавкає, то з цієї й буде її наречений.

Дарина: А я знаю про гадання із дзеркалом. Наші пращури вірили, що можна на дзеркалі свою долю впізнати. Твердили, що дзеркало долю віщує, але не кожна дівчина ворожитиме, бо треба бути відважною, не боятися. У тій ворожбі дівчина має бути наодинці, щоб не було в кімнаті ні душі. Треба сісти перед дзеркалом, а з обох боків свічки засвітити й такі слова говорити:

Я тебе, дзеркало, питаю,

З ким я свою долю злучити маю?

З'єднати з Іванком прошу,

Бо його в серденьку ношу.

Тричі треба так казати. Тоді відвернутися від дзеркала та із заплученими очима знову промовляти:

Святий Андрію, допоможи,

Судженого мого покажи!

Ворожу на свій вінок,

Прошу захисту від зірок!

ПЕДАГОГІКА ОСОБИСТОСТІ У ВИМІРАХ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Дай, Боже, шлюбу дочекати,
Мене з Іванком звінчати.

Відтак зразу різко повернутися і на дзеркало подивитися, але не жахнутися. Адже в дзеркалі може не бути обличчя Івана, а незнайомого пана. Коли за перший раз не вийде, то дівчина повторювала ті ж слова тричі, якщо ж нічого не виходило, то повторювала наступного року, - бо це означало, що її доля ще десь блукає.

Діана: Коли вже дівчата лягали спати, то так робили, щоб мати змогу в сні свого судженого оглядати: під ліжко ставили миску з водою, а зверху - дощечку (ніби кладку через річку) і так просити:

О дай же, Боже, молодій мені,
Щоб приснився мій суджений уві сні.
І Тебе, Святий Андрію,
Я прошу, як умію:
Святий Андрію, допоможи,
Мене сьогодні не залиши!
Ой ти, місточок, та не хилися,
А ти, Іванку, мені приснився.
Перейди річку – биструю воду,
Й веди до шлюбу мене, молоду.

Перш ніж заснути, повторювали ці слова кілька разів.

Женя: Ворожать ще так: дівчина набирає насіння коноплі, виходить на подвір'я і так промовляє-співає:

О Святий Андрію,
Конопельку сію...
Добре заволочу,
Бо заміж вийти хочу...

А як усе розсіє, то зразу насіннячко збирає, яке розсівала, у світлицю приносила й рахувала. Якщо буде парна кількість зернин, то скоро буде ця дівчина у парі жити.

Настя: І досі дівчата на Андрія на підвіконні ставлять у воду гілочку вишні чи яблуні або гілочку бузкову чи черемхову. Коли розквітне до Різдва, то буде ця дівчина щаслива. Кладучи гілочку у воду і приказують:

Святий Андрію,
Маю на Тебе надію:
Дай, щоб вишня зацвіла,
А мою долю на поріг привела.

Ірина: Також випікали коржики – "балабушки". Кожна дівчина свій коржик якось позначала, щоб упізнати. Кладли їх на стільчик, а в кімнату собаку впускали. Чий коржик собака з'їсть, ця дівчина швидше за подруг вийде заміж.

(Звучить пісня.)

Владислав: Дівчата, гасіть світло бо собака боїться до хати йти, тільки, щоб свічки горіли. *(Собака в лапках гарчить, їсть "андрійчики", один другий, третій. Хоче втекти, а дівчата його завертають. Він лягає на підлогу й каже:*

Ілля: "Все! Більше не можу!" *(Хлопці регочуть, а дівчата сердяться.)*

Альона: Всю ворожбу нам зіпсували!

Ярослав: А чим вам наш пес поганий? І злий, і волохатий, і ваші пісні "андрійчики" їв.

Віктор: Та він же хотів усіх вас пожаліти, та живіт замалий!

Ярослав: Дівчата – голубоньки! Ну, ні один пес не хотів до вас в хату іти! Та хіба ж я гірший? Але ж він тебе не посватає, а я хоч зараз! *(обнімає її за плечі.)*

Валерія: Ой, баламуте! *(відштовхує його.)*

Альона: А зараз перевіримо, чи ви вмієте танцювати гопака.

(Хлопці танцюють)

Софія: А які ж то вечорниці без кусання калити?!

Валерія: Хлопці! А хто у нас сьогодні за пана Калитинського буде?

Хлопці: Артем! Він минулого року усіх переміг!

(Виходить Артем. Прив'язує калиту. Стає на стілець.)

Артем: Дякую, шановне товариство!

Владислав: Умови цієї гри знають усі? Пояснюю тим, хто не знає. Усі парубки

ПЕДАГОГІКА ОСОБИСТОСТІ У ВИМІРАХ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

стають у чергу і по черзі будуть підходити калиту кусати. Але не пішки підходитимуть, а під'їжджатимуть на коцюбі, тому кожен по черзі буде паном Коцюбинським. Завдання пана Калитинського – захистити калиту, завдання пана Коцюбинського – вкусити калиту і отримати титул переможця. А завдання дівчат – розсмішити хлопців, щоб перешкодити вкусити калиту, бо хто розсміється, той із гри вибуває. Калиту руками чіпати не можна! Можна лише кусати зубами. Пан Калитинський уже прив'язав калиту?

Пан Калитинський (Артем): Так! Я готовий! Калита на почесному місці. Починаємо!

(Дівчата подають парубкам коцюбу.)

Перший Коцюбинський (Віктор): Доброго вечора вам, пане Калитинський!

(Іде на коцюбі по всій сцені.)

Калитинський: Доброго вечора і вам, пане Коцюбинський! А куди це ви їдете?

Коцюбинський: А їду калиту кусати!

Калитинський: А я буду по мармизі писати!

Коцюбинський: А я таки вкушу!

Ярослав: А я таки впишу!

(Коцюбинський підскакує, але Калитинський підсмикує стрічку, і калита „тікає“.)

(Ярослав маже Коцюбинського сажею)

Калитинський: Прошу, панове, наступного пана Коцюбинського! Прошу!

Коцюбинський (Ілля): Доброго вечора вам, пане Калитинський!

Калитинський: Доброго вечора і вам, пане Коцюбинський! А ви звідки?

Коцюбинський: Та я тутешній, з нашого села. Хочу калиту вкусити.

Калитинський: То спробуйте! *(Коцюбинський підскакує, але Калитинський підсмикує стрічку, і калита „тікає“.)*

Коцюбинський (Андрій): Доброго вечора вам, пане Калитинський!

Калитинський: Доброго вечора і вам, пане Коцюбинський! А куди це ви їдете!

Коцюбинський: Їду калиту кусати!

Калитинський: А що везете?

Коцюбинський: Оце везу я міх!

Калитинський: А що в міху?

Коцюбинський: Сміх!

Калитинський: То давай засміємося!

Коцюбинський: Нема з чого реготати, коли хочеш калиту кусати!

(Він підстрибує і кусає калиту. Всі весело плещуть у долоні.)

Дівчата (напередки): Оце так парубок! Оце молодець! Всіх переміг!

Господиня: Наступного року паном Калитинським у нас будеш!

Калитинський: Калитники-житники, добре дбайте та нашу смачну калиту уславляйте! А ви, дівчатонька, калиту діліть!

Господиня: Сьогодні ви побачили як святкували Андріївські вечорниці наші бабусі та дідусі, послушали хороші пісні та андріївські жарти.

Всі разом: Зі святом вас!

Усі співають:

Скільки б не співали, а кінчати час.

Доброго здоров'я зичим про запас.

Щоб в вас і в нас все було гаразд.

Щоб ви і ми щасливі були.

*Стаття надійшла до редакції
19.01.20*

**ВИХОВНА ГОДИНА НА ТЕМУ:
«ТРАДИЦІЇ ЧАЮВАННЯ В РІЗНИХ КРАЇНАХ СВІТУ»**

УДК 37.091.33: 792.026